

Prof. univ. dr. VASILESCU Andra Maria

Universitatea București, Facultatea de Litere

București

Depoziție înscrisă în nume personal

1. Care dintre cele două opțiuni dezbătute (masteratul didactic sau modulul psihopedagogic I+II) credeți că va crește calitatea în sistemul de învățământ? Doriți să propuneți o altă opțiune?

Integrarea celor 2 forme

2. Justificați răspunsul la întrebarea Care dintre cele două opțiuni dezbătute credeți că va crește calitatea în sistemul de învățământ? Doriți să propuneți o altă opțiune?

Propun ca soluție alternativă integrarea celor două forme de pregătire astfel:

a) Derularea modulului psihopedagogic I în timpul ciclului de licență, după un Curriculum revăzut prin colaborarea specialiștilor în științele educației cu didacticienii și îndrumătorii de practică din Facultăți, în sensul unei complementarități între perspectiva strict teoretic-informativă și perspectiva aplicată, orientată spre necesitățile concrete ale activității profesorilor în clasă (deprinderea unor abilități practice de interacțiune adecvată și eficientă cu elevii, bazate pe principii corect înțelese). Acest modul ar avea statutul de condiție obligatorie pentru înscrierea la masteratul didactic și urmarea unei cariere didactice, cu posibilități de înscriere la una dintre formele de doctorat (vezi pct.d).

b) Organizarea unui masterat didactic (= masterat profesional) în cadrul facultăților de profil, cu un Curriculum care se integreze orele de didactică a disciplinei cu cele de psihopedagogie și activități practice în școală, menite să formeze competențe didactice (nu doar să transmită informații cu caracter general). Pentru un posibil model perfectibil, vezi Curriculum-ul masteratului de didactici organizat în cadrul Facultății de Litere (http://www.unibuc.ro/facultati/litere/docs/2016/ian/19_22_18_15Plan_de_invatamant_DDF_2015-2017.pdf)

Masteratul ar fi obligatoriu pentru profesorii de gimnaziu și/sau liceu din promoția curentă (obținerea unui post didactic ar fi condiționată de adeverința acceptării la masteratul de profil) și recomandabil pentru seriile mai vechi (cu o vechime ce urmează a fi stabilită), oferind avantaje de promovare și/sau financiare (într-o formulă ce ar urma să fie stabilită).

c) Transformarea modulului psihopedagogic II în masterat științific în cadrul Facultății de Psihopedagogie și Științele Educației (în continuarea studiilor de licență în psihopedagogie), având funcția de a pregăti specialiști în psihopedagogie (viitori cercetători în domeniu, universitari la facultățile de psihopedagogie, inspectori școlari, mentori, directori de școli, referenți de specialitate etc.). Ar fi corespondentul simetric al masteratelor științifice de specialitate (din cadrul facultăților), care urmează ciclurilor de licență din diverse facultăți (Litere, Matematică, Sociologie, Fizică, Chimie, Teologie etc.).

d) Constituirea a două școli doctorale distincte a) în didactica disciplinelor, organizate în cadrul fiecărei facultăți, în continuarea masteratului profesional de specialitate filologie/matematică/istorie

etc. și b) în psihopedagogie, organizată de Facultatea de Psihopedagogie și Științele Educației, în continuarea masteratului științific de psihopedagogie. Cele două tipuri de școli doctorale s-ar axa pe subiecte specifice sau trans- interdisciplinare, în funcție de opțiunile particulare ale doctoranzilor.

Justificări

- Corența parcursului didactic în formă și în conținuturi (3 cicluri unitar constituite: licență-masterat-doctorat); includerea conținuturilor de psihopedagogie și didactică în cele trei cicluri, diferențiat.
- Complementaritatea abordărilor (și implicit, colaborarea și coroborarea, nu conflictualitatea, între cele două opțiuni puse în dezbatere în forma sau/sau). Deci, nu sau-sau, ci și-și, în momente diferite, cu scopuri diferite, conținuturi adecvate formării de competențe, finalizări diferite.
- Centrarea pe student (pe nevoile practice ale viitorului cadru didactic vs. nevoile teoretice ale viitorului cercetător în domeniul științelor educației)
- Integrarea cunoștințelor de specialitate (conținuturile, care pot fi asigurate doar de specialiști în disciplinele particulare) cu practicile didactice (care nu trebuie să rămână forme fără/rupte de conținut sau forme greșit înțelese și aplicate, așa cum am observat, în cadrul inspecțiilor de grad, că se întâmplă în prezent)

3. *Care sunt avantajele și riscurile opțiunii recomandate de dumneavoastră? Ce soluții/metode propuneți pentru gestionarea acestora?*

Avantaje:

- a) întărirea avantajelor dovedite ale masteratelor, specificate în Motivație
- b) generalizarea unei practici care, corect implementate, s-a dovedit a fi de succes (masteratul de didactici ale disciplinelor filologice, organizat de Facultatea de Litere)
- c) eliminarea punctelor slabe observate în Motivație în pregătirea viitorilor profesori prin modulul psihopedagogic I+II
- d) eliminarea dezavantajelor precizate în Motivație pentru masteratele didactice, după cum urmează:
 - formarea didacticienilor s-ar face implicit și relevant (prin modulul psihopedagogic I din timpul ciclului de licență, prin masteratul didactic obligatoriu pentru orice viitor profesor, prin doctoratul în didactica de specialitate/psihopedagogie pe care l-ar urma obligatoriu didacticianul din universitate)
 - pregătire psihopedagogică continuă (în trei cicluri), diferențiată pe nevoi, pe tipul de activități în care educatul este real implicat, pe conținuturi (evitând suprapunerile, redundanțele, informațiile parazitare);
 - bursa (?dacă se acordă) nu s-ar oferi unor persoane în baza unei intenții declarate, ci în baza funcționării la catedră, deci a unui contract de muncă existent, care oferă garanția interesului deja dovedit; se va face distincția între (i) profesorii debutanți, care ar trebui obligați să urmeze

masteratul precedat de modulul psihopedagogic în timpul facultății sau în orice alt moment ulterior și (ii) profesorii deja funcționând în sistem, care ar trebui motivați financiar/perspectivă de carieră să urmeze masteratul

- posibilitatea reconversiei profesionale, pentru absolvenții unor facultăți, care decid la un moment dat ulterior în carieră să intre în învățământ, putând urma modulul psihopedagogic de licență (dacă nu au optat pentru el în timpul studiilor) simultan cu/urmat de masteratul de specialitate
- se elimină problema concurenței neloiale invocată în Motivație

e) transformarea unora dintre dezavantajele masteratelor, astfel cum au fost precizate în Motivație, în bazele colaborării pentru a elabora un noi sistem de pregătire reală și eficientă a profesorilor (care în momentul de față sunt slab pregătiți și științific în relație cu ce au de predat în școală, și didactic, considerând aceste aspecte neimportante). Astfel, o echipă integrată de specialiști ar trebui, într-adevăr, „să dezvolte un curriculum-cadru agreat la nivelul universităților”, găsind echilibrul „potrivit dintre consolidarea cunoștințelor specifice [...] și formarea competențelor didactice” și făcând „clarificări în privința formei de colaborare dintre actorii implicați”. Consider că acestea nu sunt dezavantaje, ci o parte a programului de lucru pentru o reformă reală, menită să producă rezultate și să alinieze competitiv învățământul românesc cu cel din țările cu care dorim să ne comparăm.

f) se conservă avantajele modulului psihopedagogic, așa cum au fost prezentate în Motivație, dar se corectează inerția sistemului (în societatea contemporană, status-quo nu este o stare dezirabilă, ci, dimpotrivă, schimbarea calitativă este considerată baza progresului)

Riscuri:

Apreciez că dezavantajele provin dintr-un stil cultural de gândire și acțiune, care ar trebui depășite cu luciditate într-o echipă de lucru bine constituită:

- toleranță scăzută la incertitudine, deci rezistența la schimbare (conservatorism)
- deficiențe de colaborare în activitățile de echipă, din cauza orientării excesive spre interesele „de grup” , personale și din cauza „complexului puterii”
- verbalizare excesivă în dauna acțiunii; blocarea în discuții lungi, teoretice și filozofice, nefocalizate pe probleme concrete și modalități de acțiune
- imprecizie în fixarea procedurilor sau, atunci când există proceduri clare, neurmarea lor, preferința pentru aproximare
- tergiversarea implementării deciziilor
- abandonarea proiectelor („adamism”), neimplementarea deciziilor luate
- lipsă de flexibilitate în negociere pentru a se găsi soluții în avantajul profesorilor, chiar dacă acestea necesită reconfigurări instituționale interne (adică adaptare la schimbare, cu costuri și riscuri)

- deficiențe în fixarea cu claritate și realistă a scopurilor, a etapelor de acțiune
- ambiguitate/vag/imprecizie în fixarea conținuturilor
- neasumarea răspunderii pentru schimbare, teama de eșec și consecințe în plan personal
- comunicare ineficientă între entitățile cointeresate
- ? lipsa de voință politică/inerție în sfera factorilor de decizie

Modalitatea concretă de gestionare a problemelor ar fi înființarea unui departament transdisciplinar (urmează a fi stabilită subordonarea) cu

a) sarcina inițială de a asigura reconfigurarea sistemului de formare inițială și continuă a profesorilor (bază materială, coordonare între specialiști, curriculum etc, materiale, cursuri de formare de formatori etc.)

b) sarcina ulterioară de a monitoriza implementarea reformei, de a măsura eficiența ei (aministrând teste de eficiență), de a face corecții de parcurs, de a propune linii de dezvoltare ulterioară, de a organiza cursuri de formare continuă etc.; ca o soluție alternativă ar fi autodezvoltarea entității în momentul în care s-ar considera că s-au produs schimbările țintă, urmând ca facultățile/ISE/MEC să gestioneze în continuare noul cadru creat.

4. Ce elemente ar trebui să aibă în vedere entitățile responsabile de organizarea masteratului didactic/modulului psihopedagogic (obiective, mod de funcționare ș.a.)? Ce soluții propuneți pentru gestionarea părților interesate care vor fi afectate de punerea în practică a opțiunii recomandate de dumneavoastră?

Vezi, supra, 1, 2, passim.

5. Ce așteptări și recomandări aveți privind colaborarea dintre părțile co-interesate?

Vezi, supra, 1, 2, passim.

6. Ce opțiuni ulterioare vedeți pentru evoluția în cariera de profesor (e.g. doctorat didactic) pentru a face această carieră mai atractivă și a crește calitatea intrărilor în sistem?

Vezi, supra, 1, 2, passim.